

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRẦN DUY TÙNG

**NGHIÊN CỨU CƠ SỞ KHOA HỌC ĐỀ XUẤT GIẢI
PHÁP PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY RỪNG TẠI
HUYỆN MƯỜNG KHƯƠNG, TỈNH LÀO CAI**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LÂM NGHIỆP

THÁI NGUYÊN, NĂM 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRẦN DUY TÙNG

**NGHIÊN CỨU CƠ SỞ KHOA HỌC ĐỀ XUẤT GIẢI
PHÁP PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY RỪNG TẠI
HUYỆN MƯỜNG KHƯƠNG, TỈNH LÀO CAI**

Chuyên ngành: Lâm học

Mã số: 8 62 02 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ LÂM NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. Đàm Văn Vinh

THÁI NGUYÊN, NĂM 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là kết quả nghiên cứu của tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn này là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào.

Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ trong quá trình thực hiện luận văn đã được cảm ơn, các thông tin trích dẫn đã chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả

Trần Duy Tùng

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn, tác giả đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ và tạo mọi điều kiện thuận lợi của tập thể thầy cô giáo Khoa Lâm Nghiệp, Phòng Đào tạo bộ phận Quản lý Sau Đại học và lãnh đạo trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên. Đối với địa phương, tác giả đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ của bà con các dân tộc tại các xã Tung Chung Phó, thị trấn Mường Khương và xã Thanh Bình của huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai nơi mà tác giả đã đến thu thập số liệu đề tài. Nhân dịp này, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn đối với sự giúp đỡ quý báu đó.

Kết quả của luận văn này không thể tách rời sự chỉ dẫn của thầy, cô giáo hướng dẫn khoa học là thầy **TS. Đàm Văn Vinh**, người đã nhiệt tình chỉ bảo hướng dẫn để tôi hoàn thành luận văn này. Nhân dịp này, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến thầy, cô hướng dẫn.

Xin được cảm ơn sự khuyến khích, giúp đỡ của gia đình cùng bạn bè và đồng nghiệp xa gần, đó là nguồn khích lệ và cổ vũ to lớn đối với tác giả trong quá trình thực hiện và hoàn thành công trình này.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2019

Tác giả

Trần Duy Tùng

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

PCCR	: Phòng chống cháy rừng
RSX	: Rừng sản xuất
RPH	: Rừng phòng hộ
VLC	: Vật liệu cháy
UBND	: Ủy ban Nhân dân
PCCCR	: Phòng cháy chữa cháy rừng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	iii
MỤC LỤC	iv
DANH MỤC BẢNG BIỂU	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài.	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài.	2
3.1 Ý nghĩa khoa học	2
3.2 Ý nghĩa thực tiễn của đề tài.....	2
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1.Trên thế giới	3
1.2. Ở Việt Nam	9
1.3 Điều kiện tự nhiên kinh tế - xã hội của huyện Mường Khương.	13
1.3.1 Điều kiện tự nhiên.	13
1.3.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	17
1.3.3. Nhận xét và đánh giá chung về điều kiện khu vực nghiên cứu.	21
CHƯƠNG 2. ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP	
NGHIÊN CỨU.....	22
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	22
2.2. Nội dung nghiên cứu	22
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	22
2.3.1. Phương pháp thừa kế các số liệu có chọn lọc	22
2.3.2. Phương pháp điều tra nông thôn có sự tham gia(PRA)	22
2.3.3. Phương pháp điều tra trên OTC	23

2.3.4. Phương pháp xử lý, phân tích số liệu.....	25
CHƯƠNG 3.KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	26
3.1. Thực trạng tài nguyên rừng tại khu vực nghiên cứu.....	26
3.2 Thực trạng cháy rừng từ năm 2014 - 2018 tại các xã được điều tra.....	30
3.3. Kết quả khảo sát một số nhân tố dẫn đến cháy rừng.....	34
3.3.1. Đặc điểm cấu trúc tầng cây gỗ.....	34
3.3.2 Đặc điểm các tầng cây bụi, thảm tươi và tầng cây tái sinh.....	38
3.3.3 Đặc điểm của vật liệu cháy.	40
2.3.4. Diễn biến khí hậu thời tiết.....	44
3.4. Thực trạng công tác PCCCR tại khu vực nghiên cứu giai đoạn 2014 -2018.....	44
3.4.1.Các công tác PCCCR chủ đạo.....	44
3.5.Đề xuất các giải pháp quản lý cháy rừng huyện Mường Khương.....	52
3.5.1. Giải pháp về tổ chức- thể chế.....	52
3.5.2. Giải pháp về kỹ thuật.....	53
3.5.3. Giải pháp về kinh tế - xã hội.....	54
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	56
4.1 Kết luận.....	56
4.2. Kiến nghị.....	57
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	58

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 4.1. Diện tích các loại rừng và đất lâm nghiệp của huyện	26
Mường Khương.....	26
Bảng 4.2 diện tích rừng phân theo nguồn gốc mục đích sử dụng.....	27
Bảng 4.3.Tình hình cháy rừng tại khu vực nghiên cứu giai đoạn 2014-2018.	30
Bảng 4.4a Đặc điểm tầng cây gỗ của khu vực nghiên cứu tại xã Tung.....	34
Chung Phó	34
Bảng 4.4b Đặc điểm tầng cây gỗ của khu vực nghiên cứu tại Thị Trấn Mường Khương.....	36
Bảng 4.4c Đặc điểm tầng cây gỗ của khu vực nghiên cứu tại xã Thanh Bình .	37
Bảng 4.5 kết quả khảo sát tầng cây bụi, thảm tươi dưới tán các loại/trạng thái rừng ở các xã được điều tra.....	39
Bảng 4.6 Kết quả khảo sát diễn biến VLC cành khô lá rụng.....	42
Bảng 4.7 Khí hậu của huyện Mường Khương	45
Bảng 4.8.Sự phối hợp giữa các cơ quan trong công tác PCCCR	45

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Rừng là tài nguyên vô cùng quý giá đối với đời sống con người, rừng có vai trò quan trọng như giữ nước, giữ đất, hạn chế xói mòn đất, bảo vệ nguồn nước, tạo không khí trong lành cho đời sống con người... Trong những năm vừa qua do các hoạt động phát triển kinh tế của con người như: Khai thác, phát nương làm rẫy, chuyển đổi mục đích sử dụng đất tràn lan,... đã làm cho rừng suy giảm nghiêm trọng cả diện tích và chất lượng. Điều này góp phần gây ra biến đổi khí hậu toàn cầu kéo theo các hiện tượng khí hậu thời tiết cực đoan như: nhiệt độ trái đất ngày càng tăng, lũ lụt, hạn hán, sa mạc hóa....

Nhận thức được vấn đề đó, trong những năm gần đây các cơ quan quản lý nhà nước từ trung ương đến địa phương đã rất quan tâm đến công tác quản lý, bảo vệ rừng đặc biệt là phòng cháy chữa cháy rừng, nhằm hạn chế đến mức thấp nhất thiệt hại do cháy rừng gây ra. Tuy nhiên kết quả vẫn chưa được như mong muốn, cháy rừng vẫn thường xuyên xảy ra, đã gây nên những tổn thất nhiều về kinh tế, môi trường và cả tính mạng con người. Những năm gần đây, theo thống kê của Bộ Nông nghiệp và PTNT Việt Nam: năm 2011 diện tích rừng bị cháy là 1.598 ha; diện tích rừng bị phá 1.917 ha. Năm 2016, diện tích rừng bị cháy là 3.448 ha, diện tích rừng bị phá là 1.196 ha.

Mường Khương là một huyện miền núi của tỉnh Lào Cai có diện tích là 554km². Tính đến năm 2018, tổng diện tích rừng và đất quy hoạch lâm nghiệp là 35.155,00 ha. Trong đó rừng tự nhiên là 17.357,56 ha, rừng trồng là 6.312,86 ha và đất chưa có rừng là 11.484,58 ha. Tỷ lệ che phủ rừng của huyện Mường Khương là 42,7%. Trong những năm gần đây công tác PCCCR của huyện đang rất được chú trọng, hàng năm thường xuyên tổ chức các hoạt động tuyên truyền về bảo vệ rừng và PCCCR ở các cấp huyện, cấp xã và thôn bản. Hằng năm trong huyện tổ chức ít nhất một lần diễn tập về công tác chống

cháy rừng. Trang thiết bị PCCCR đang được chú trọng đầu tư, cải tiến để đáp ứng được công tác chống cháy rừng. Tuy nhiên vẫn còn xảy ra tình trạng cháy rừng do nhiều nguyên nhân khác nhau.

Từ những thực tế trên cho thấy mặc dù đã được quan tâm thường xuyên hơn nhưng cháy rừng vẫn xảy ra trên địa bàn huyện, xuất phát từ những thực tế đó chúng tôi tiến hành đề tài ***“Nghiên cứu cơ sở khoa học đề xuất giải pháp phòng cháy chữa cháy rừng tại huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai”***. Nhằm góp phần khắc phục những tồn tại trong công tác PCCCR tại địa phương cũng như nâng cao hơn nữa công tác PCCCR trên địa bàn.

2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài.

- Phân tích đánh giá được các yếu tố ảnh hưởng đến cháy rừng và công tác phòng cháy chữa cháy rừng tại huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai.

- Xác định được những thuận lợi, khó khăn trong công tác phòng cháy chữa cháy rừng tại huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai.

- Đề xuất được các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả của công tác phòng cháy chữa cháy rừng tại huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai trong những năm tới.

3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài.

3.1 Ý nghĩa khoa học

- Làm rõ được đặc điểm tài nguyên rừng và vật liệu cháy tại huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai.

- Xác định được một số luận cứ khoa học (các yếu tố tự nhiên và kinh tế - xã hội) cho việc đề xuất các giải pháp PCCCR tại huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai.

3.2 Ý nghĩa thực tiễn của đề tài.

Đề xuất được các giải pháp PCCCR cho huyện Mường Khương, tỉnh Lào Cai, trong đó xác định được các công việc ưu tiên và các giải pháp làm giảm nguy cơ cháy rừng.